

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7So/2/2021
Identifikačné číslo spisu: 1015201062
Dátum vydania rozhodnutia: 9. februára 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1015201062.1

ROZSUDOK

K. W. W. W. Y. B. W. G. G. V. W. JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD. a JUDr. Jany Martinčekovej, v právnej veci navrhovateľiek: 1/ A. W.P., Z. X, Š., 2/ U. K., V. Š. XX/C, O., 3/ P. O., Ú. X, O., (právni nástupcovia nebohého navrhovateľa JUDr. Q. Z., nar. X. X. XXXX, zomrel XX. U. XXXX, naposledy bytom S. XX, O.), proti odporčkyni Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 - 10, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľiek proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. septembra 2020, č.k. 10Sd/70/2015-89, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. septembra 2020, č.k. 10Sd/70/2015-89 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

O d ô v o d n e n i e

I.

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom z 29. septembra 2020, č.k. 10Sd/70/2015-89 podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) p o t v r d i l rozhodnutia odporčkyny číslo XXX XXX XXXX X -I. a XXX XXX XXXX X-II., obe zo dňa 20. mája 2015. Účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X-I. z 20. mája 2015 bol JUDr. Q. Z., ktorý dňa XX. U. XXXX zomrel, priznaný starobný dôchodok v sume 222,30 eur mesačne od 31. júla 2010 podľa § 21 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 100/1988 Zb.“) a podľa § 259 ods. 1, § 293k, § 114 ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“). Súčasne bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku podľa príslušných zákonných ustanovení platných v rozhodnom čase počnúc od 1. januára 2011 až do obdobia od 1. januára 2015. Prílohou rozhodnutia je osobný list dôchodkového zabezpečenia.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že JUDr. Q. Z. si žiadosťou o starobný dôchodok z 31. júla 2013 uplatnil nárok na starobný dôchodok od 31. júla 2010 (podľa § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. tri roky spätne). Sociálna poisťovňa vykonaným dokazovaním z potvrdenia Generálneho riaditeľa Zboru väzenskej a justičnej stráže č. GR ZVJS-139-182/120-04 z 21. decembra 2004 zistila, že žiadateľovi o starobný dôchodok bol od 1. augusta 1998 priznaný výsluhový príspevok podľa § 210 zákona č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov, ktorý sa podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z.z. od 1. júla 2002 považuje za výsluhový dôchodok v nezmenenej sume. Na vznik nároku na výsluhový dôchodok a jeho výšku bola zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 1. septembra 1961 do 25. septembra 1963 v I. kategórii funkcií, doba príslušníka ZVJS od 1. mája 1969 do 31. októbra 1976 v I. kategórii funkcií, doba príslušníka MV od 1. novembra 1976 do 31. júla 1985 v II. kategórii funkcií, doba príslušníka MV od 1. augusta 1985 do 30. júna 1995 v I. kategórii funkcií a doba príslušníka ZVJS od 1. októbra 1996 do 31. júla 1998 v I. kategórii funkcií. Podľa § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona č. 355/1999 Zb. ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí doba služby zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Doba služby zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ zákona č. 100/1988 Zb. v znení zákona č. 235/1992 Zb. Pretože JUDr. Q. Z. získal 30 rokov služby v I. a v II. pracovnej kategórii, dôchodkový vek bol 55 rokov. Vzhľadom na to, dôchodkový vek dovŕšil pred 1. januárom 2004, t.j. X. X. XXXX, o nároku na starobný dôchodok bolo rozhodnuté (v súlade s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 721/2004 Z.z.) podľa právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ustanovenými v zákone č. 461/2003 Z.z. Do vzniku nároku na starobný dôchodok žiadateľ získal 40 rokov doby zamestnania. Na účely určenia sumy starobného dôchodku bolo rozhodných 37 rokov, na dobu zamestnania pred 18. rokom veku sa neprihliadalo. Päť zárobkovo najlepších kalendárnych rokov sa v súlade s § 12 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. zistilo porovnaním hrubých zárobkov za jednotlivé roky. Priemerný mesačný zárobok bol vypočítaný za roky 1997, 1996, 1995, 1994 a 1993 a bol upravený podľa § 293k zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/1996 Z.z. na 4 833,- Sk. Základná výmera starobného dôchodku (60 % priemerného mesačného zárobku) sa od 21. roku zamestnania zvýšila za každý ďalší rok zamestnania v I. pracovnej kategórii o 34 %. V súlade s § 261 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 310/2006 Z.z. za dobu zamestnania po vzniku nároku na dôchodok od 4. januára 1998 do 3. januára 2005 sa suma starobného dôchodku zvýšila podľa § 23 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o 1 667,- Sk, na sumu 6 211,- Sk mesačne. K uvedenej sume patrí úprava podľa zákona č. 306/2002 Z.z. v znení zákona č. 639/2002 Z.z. o 112,1 % o 6962,62939 Sk a o pevnú sumu 1 270,- Sk na sumu 14 443,71716 Sk mesačne a zvýšenie podľa zákona č. 222/2003 Z.z. o 6 %, t.j. o 867,- Sk mesačne na sumu 15 311,- Sk mesačne. Suma starobného dôchodku určená s prihliadnutím na dobu výkonu služby ku dňu vzniku nároku na jeho výplatu vypočítaná podľa zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov bola 15 311,- Sk mesačne.

Podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128), ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku. Pretože JUDr. Q. Z. bol poberateľom dávky v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, sumu starobného dôchodku určenú s prihliadnutím na dobu výkonu služby bolo potrebné krátiť o pomernú časť sumy starobného dôchodku zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým bola doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky. Postup pri výpočte pomernej sumy starobného dôchodku (4 669,- Sk mesačne) určenej podľa zákona č. 100/1988 Zb. Sociálna poisťovňa podrobne zdôvodnila na strane 3 rozhodnutia. V ďalšej časti odôvodnenia s aplikáciou príslušných zákonných ustanovení zdôvodnila aj postup pri zvýšení sumy starobného dôchodku odo dňa priznania dôchodku do dňa vydania rozhodnutia o jeho priznaní. Sociálna poisťovňa týmto rozhodnutím realizovala rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 14. novembra 2014, č.k. 10Sd/177/2013-48.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X-II. z 20. mája 2015 Sociálna poisťovňa rozhodla podľa § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. o znížení starobného dôchodku od 10. júla 2015 na sumu 325,20

eur mesačne. Odporkyňa dôvodila tým, že rozhodnutím z 21. apríla 2005 č. XXX XXX XXXX bol priznaný podľa § 273 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 721/2004 Z.z. od 4. januára 2005 starobný dôchodok, ktorý sa k 9. júlu 2015 vyplácal vo vyššej sume ako patril, po opätovnom určení sumy starobného dôchodku v súlade s právnym záverom krajského súdu bol starobný dôchodok od najbližšej dôchodkovej splátky znížený.

Krajský súd na ústnom pojednávaní dňa 29. septembra 2020 preskúmal opravným prostriedkom nebohého navrhovateľa JUDr. Q. Z. napadnuté rozhodnutia odporkyne podľa § 250l a nasl. OSP, v ktorom namietal ich nepreskúmateľnosť pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov. Z dôvodov opravného prostriedku vyplynulo, že Sociálna poisťovňa nerešpektovala právny názor Krajského súdu v Bratislave vyjadrený v rozsudku č.k. 10Sd/177/2013-48 zo dňa 14. novembra 2014, na základe ktorého sa mal už priznaný starobný dôchodok rozhodnutím z 21. apríla 2005 zvýšiť s prihliadnutím na zachovanie nárokov z preferovaných kategórií a starobný dôchodok určiť podľa zákona č. 461/2003 Z.z. Z dôvodu, že v priebehu súdneho konania o opravnom prostriedku proti neprávoplatným rozhodnutiam odporkyne navrhovateľ JUDr. Q. Z. dňa XX. U. XXXX zomrel, krajský súd pokračoval v súdnom konaní s dedičkami 1/ A. W., 2/ U. K. a 3/ P. O..

Krajský súd sa oboznámil s podaniami a vyjadreniami založenými v súdnom spise, oboznámil sa s obsahom pripojených spisov a po aplikácii príslušných zákonných ustanovení konštatoval, že Sociálna poisťovňa sa dôkladne vysporiadala s námietkami nebohého navrhovateľa podanými v opravnom prostriedku. Pre zodpovedanie námietok uvedených v opravnom prostriedku boli podľa názoru krajského súdu relevantné rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn.: 7So/138/2011, 9So/23/2016), vydané v obdobných veciach, ktoré predstavujú ustálenú rozhodovaciu činnosť. Z právnych úprav týkajúcich sa sociálneho poistenia/zabezpečenia vyplynulo, že všeobecný systém sociálneho poistenia a aj osobitný systém sociálneho poistenia sú pre dávky dôchodkového poistenia založené na hodnotení dôb poistenia (zamestnania/služby). Osobitný systém sociálneho poistenia príslušníkov ozbrojených zborov neobsahuje úpravu starobných dôchodkov, ktoré by zohľadňovali dobu ich poistenia v celom rozsahu, a to aj v civilnom zamestnaní. Obsahuje len úpravu výsluhových dôchodkov a invalidných výsluhových dôchodkov, pre účely priznania ktorých sa hodnotí len doba služby poistenca, ale nehodnotí sa doba, ktorú poistenci získali vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia. Poistenci osobitného systému sociálneho poistenia/zabezpečenia sú vylúčení z pôsobnosti sociálneho poistenia, ale nie v časti, ktorá upravuje nárok na starobný, predčasný starobný, invalidný, sirotský, vdovský alebo vdovecký dôchodok. Pri porovnaní rozsahu poistného krytia zo všeobecného systému sociálneho poistenia a rozsahu poistného krytia z osobitného systému sociálneho zabezpečenia vyplýva, že osobitný systém sociálneho zabezpečenia obsahuje úpravu, ktorá zabezpečuje užší okruh dávok sociálneho poistenia a zohľadňuje ako dobu poistenia iba dobu výkonu služby, prípadne náhradnú dobu výkonu služby). Zákon č. 328/2002 Z.z. neobsahuje takú právnu úpravu starobných dôchodkov, ktorá by zohľadňovala dobu poistenia v celom rozsahu, t.j. aj v civilnom zamestnaní, ale obsahuje len takú úpravu výsluhových dôchodkov, ktoré sú založené na hodnotení doby služby poistenca a nehodnotí dobu poistenca, ktorú získali vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Zo záverov rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok má odporkyňa zhodnotiť celú dobu dôchodkového poistenia navrhovateľa, teda obdobie získané vo všeobecnom a aj v osobitnom systéme sociálneho poistenia a z takto zistenej doby do dôchodkového poistenia vypočítať teoretickú výšku dôchodku, ktorá by navrhovateľovi patrila po zhodnotení celej doby dôchodkového poistenia v osobitnom aj všeobecnom systéme. Od takto určenej sumy starobného dôchodku je však potrebné podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 odpočítať sumu starobného dôchodku, ktorá by navrhovateľovi patrila len za obdobie dôchodkového poistenia získané výkonom služby, za ktorý mu bola poskytnutá dávka výsluhového zabezpečenia, pretože po dovŕšení dôchodkového veku plní dávka výsluhového zabezpečenia funkciu starobného dôchodku vo výške, ktorá zodpovedá už zhodnotenej dobe dôchodkového poistenia, pre účely priznania výsluhovej dávky. Navrhovateľovi potom vznikne nárok na starobný dôchodok vo výške, ktorá je zistená rozdielom súm medzi teoretickou výškou starobného dôchodku, na ktorú by mu vznikol nárok v prípade, že by celé obdobie dôchodkového poistenia získal len vo všeobecnom

systeme a výškou dôchodku, ktorá by zodpovedala obdobiu, ktoré bolo zohľadnené pre účely priznania výsluhovej dávky, určenú teoretickú výšku starobného dôchodku možno krátiť najviac vo výške výsluhovej dávky. Odporkyňa preto postupovala správne, ak pre účely určenia sumy starobného dôchodku započítala aj obdobie dôchodkového poistenia získané v osobitnom systéme sociálneho poistenia.

Krajský súd záverom konštatoval, že odvolaním napadnuté rozhodnutia sú vecne správne, vychádzajú z riadne zisteného skutkového stavu, sú náležite odôvodnené a sú vydané v súlade so zákonom. Preto ich podľa § 250q ods. 2 OSP potvrdil.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 OSP a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podali navrhovateľky odvolanie. V dôvodoch odvolania namietali nezákonnosť preskúmaných rozhodnutí odporkyne, z odôvodnenia ktorých nevyplýva, aká doba poistenia nebola započítaná pre výpočet príspevku za službu. Namietali, že 1/ za rozhodujúcu dobu považovala len dobu poistenia vo všeobecnom systéme, 2/ nezaoberala sa splnením/nespĺnením podmienok dôchodkového veku navrhovateľa, teda či došlo/nedošlo k podmienkam na zachovanie nárokov z pracovných kategórií (§ 274 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v spojení s § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v znení účinnom do 31.12.2000), 3/ nepretržitosťou trvania/netrvania zamestnania po vzniku nároku na starobný dôchodok dňa 4. januára 1998 do 31. decembra 2003 a či neskôr poberal/nepoberal/ starobný dôchodok (§ 261 prvá veta zák. č. 461/2003 Z.z.). Ďalej odporkyni vytýkali, že nebrala do úvahy skutočnosti, že 3/ navrhovateľ odpracoval v I. kategórii funkcií viac ako 20 rokov, 4/ po splnení nároku na starobný dôchodok bol nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003 a aj v ďalšom období až do roku 2005 a nepoberal starobný dôchodok, 5/ pre výpočet príspevku za službu nebola zohľadnená celková doba poistenia v osobitnom systéme, nakoľko pre výpočet príspevku za službu sa zohľadňuje celá doba poistenia len v celých rokoch a navrhovateľovi neboli zohľadnené obdobie viac ako 2 mesiacov, 6/ v dobe ukončenia výkonu služby navrhovateľom (31.7.1998) bol účinný zákon č. 100/1988 Zb., 7/ podľa prechodného ustanovenia § 124 ods. 3 písm. d/ zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov príspevku za službu, na ktorú mu vznikol nárok podľa § 119 až § 122 zák. č. 410/1991 Zb. a tento trvá ku dňu účinnosti tohto zákona sa považujú za výsluhové dôchodky vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti a od tohto dňa sa zvyšujú o 0,2 % za každý skončený rok trvania služobného pomeru, ak ide o výsluhové príspevky, ktoré boli priznané po 31.12.1996, 8/ na základe uvedeného príspevok za službu nie je výsluhovým dôchodkom priznaným podľa § 39 zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov, naďalej zostáva príspevkom za službu podľa zákona č. 410/1991 Zb. a za výsluhový dôchodok sa iba považuje, a to na účely trvania nároku na dávku výsluhového zabezpečenia priznané podľa predchádzajúcich predpisov a jeho výplatu, 9/ výkon zamestnania v I. a II. kategórii podľa § 14 ods. 4 zák. č. 100/1988 Zb. má vplyv na zachovanie nároku na prepočet napríklad starobného dôchodku aj podľa zákona č. 100/1988 Zb., ako aj na skorší vznik nároku na starobný dôchodok, t.j. pred dovŕšením dôchodkového veku podľa zákona č. 65 ods. 2 zákona č. 461/2003. Odporkyňa preto nesprávne právne posúdila uplatnený nárok na starobný dôchodok, keď nezhodnotila dobu služby policajta v I. a II. kategórii funkcií.

Odvolateľky žiadali rozsudok krajského súdu zrušiť a zaviazat' odporkyňu dopočítat' starobný dôchodok za odslúžené roky v policajnom zbore podľa § 274 zákona č. 461/2003 Z.z.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu súhlasila s právnym názorom vysloveným v napadnutom rozhodnutí. Zdôraznila, že na nárok na dôchodok a určenie jeho sumy boli započítané všetky preukázané obdobia dôchodkového poistenia a vymeriavacie základy dosiahnuté v rozhodujúcom období, a to na základe údajov uvedených v žiadosti o dôchodok, priložených dokladoch a údajov nachádzajúcich sa v informačnom systéme Sociálnej poisťovne. Pri určení sumy starobného dôchodku vychádzala z právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vyjadreného v judikáte uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. R 5/2011. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok) preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá OSP) a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie ani zmenu.

Podľa § 491 ods. 1,2 zák. č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“), ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa § 492 ods. 2 SSP odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z. najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

Podľa § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z. výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 423/2020 Z.z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva, ktorý v článku XX. novelizoval aj zákon č. 757/2004 Z.z. vyplýva, že zákonodarca vo vyššie citovanom odseku 2 upravil prechod výkonu súdnictva z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd, a teda najvyšší správny súd prebral z najvyššieho súdu všetky „živé“ veci v agende správneho súdnictva, ktoré aj dokončí.

Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, na čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb (§ 1 OSP).

Podľa § 250l ods. 1 OSP podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

Podľa § 114 ods. 1 OSP pojednávanie pripraví predseda senátu tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní.

Podľa § 115 ods. 1,2 OSP, ak zákon neustanovuje inak, nariadi predseda senátu na prejednanie veci samej pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, prítomnosť ktorých je potrebná. Predvolanie sa musí účastníkom doručiť tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní pred dňom, keď sa má pojednávanie konať.

Podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Z procesného hľadiska je súd povinný svojou činnosťou zabezpečiť výkon spravodlivosti tak, aby nedošlo k jej odopretiu. Je teda povinný zabezpečiť výkon spravodlivosti aspoň v rozsahu

zabezpečenia ústavných práv. Nezabezpečenie práva na spravodlivý súdny proces by v konečnom dôsledku znamenalo nielen porušenie ústavy, ale aj porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná.

Odvolačný súd zo súdneho spisu krajského súdu zistil, že konanie podľa § 250l a nasl. OSP sa začalo dňa 29. júna 2015 doručením odvolania proti preskúmaným rozhodnutiam odporkyne č. XXX XXX XXXX X- I. z 20. mája 2015 v spojení s rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X- II tiež zo dňa 20. mája 2015. Sociálna poisťovňa, ústredie krajskému súdu listom z 24. novembra 2016 zaslala oznámenie o navrhovateľa. Na výzvu krajského súdu z 20. decembra 2016 Notársky úrad JUDr. Ľubica Floriánová dňa 4. januára 2017 oznámila okruh dedičov, a to 1/ A. W., 2/ U. K. a 3/ P. O.. Dedičky dňa 6. februára 2017 krajskému súdu oznámili, že chcú pokračovať v konaní o starobný dôchodok a nesúhlasia so zastavením konania. Krajský súd na deň 29. september 2020 určil termín ústneho pojednávania, na ktorý predvolal účastníkov konania. Navrhovateľka 2/ U. K. ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní. Súčasne oznámila, že obvodný lekár MUDr. B. P. jej nedovolil zúčastniť sa pojednávania. Potvrdením o dočasnej pracovnej neschopnosti, ktoré je založené na čl. 86 súdneho spisu súdu preukázala, že práceschopná bola od 1. októbra 2020. Krajský súd dňa 29. septembra 2020 v neprítomnosti navrhovateľky 2/, ktorej lekár nedovolil zúčastniť sa pojednávania, vo veci rozsudkom rozhodol. Proti rozsudku podali v zákonnej lehote navrhovateľky odvolanie.

Neúčast' navrhovateľky 2/ U. K. na pojednávaní krajského súdu z dôvodu jej práceneschopnosti, preukázanej Potvrdením o dočasnej pracovnej neschopnosti a stanoviskom jej ošetrojúceho lekára možno považovať za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania. V zázname, ktorý je založený na čl. 85 spisu (bez podpisu osoby, ktorá záznam spísala) a zhodne ani zo zápisnice krajského súdu z 29. septembra 2020 odvolací súd nezistil, že by navrhovateľka 2/ súhlasila s pojednávaním v jej neprítomnosti. Krajský súd pochybil, keď o pojednávaní v neprítomnosti navrhovateľky 2/ nerozhodol uznesením. Základným právom účastníka je, aby jeho vec bola prejednaná v jeho prítomnosti. Právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vo veci bez prítomnosti účastníka, ale tak, že súd je povinný účastníkovi poskytnúť priestor na uplatnenie tohto práva. V danom prípade sa tomu tak nestalo.

K odôvodneniu rozhodnutia krajského súdu odvolací súd dáva do pozornosti aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2010, sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a preto odňatím možnosti konať pred súdom (degeneratio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené“.

Rovnako odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na Ústavný náleží Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. II.ÚS 675/2014-40, z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV.ÚS 252/04, IV.ÚS 329/04), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP (aktuálne § 139 ods. 2 SSP; pozn. súdu), v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva

odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené“.

Odvolaací súd vzhľadom na procesné pochybenie súdu prvého stupňa sa vecou samou nezaoberal. Povinnosťou súdu prvého stupňa bude v novom konaní upovedomiť navrhovateľov 1/-3/ o novom termíne pojednávania doručeným predvolaním. V novom rozhodnutí bude povinnosťou krajského súdu rozhodnúť aj o zákonitosti neskôr vydaných rozhodnutí č. XXX XXX XXXX X z 25. apríla 2016, č. XXX XXX XXXX X -I. z 13. septembra 2016 a č. XXX XXX XXXX X -II. tiež zo dňa 13. septembra 2016 z dôvodu, že tieto sa stali súčasťou súdneho konania o neprávoplatných preskúmaných rozhodnutiach odporkyne. Krajský súd rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 OSP).

Záverom je potrebné poznamenať, že krajský súd konal o opravnom prostriedku nebohého navrhovateľa zo dňa 29. júna 2015 proti neprávoplatným rozhodnutiam vo veci starobného dôchodku podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Vo veci rozhodol rozsudkom dňa 29. septembra 2019 po tom, čo skorším rozhodnutím krajského súdu zo dňa 14. novembra 2014 boli skoršie rozhodnutia vo veci starobného dôchodku súdom zrušené a vrátené Sociálnej poisťovni na nové konanie a rozhodnutie. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Nová právna úprava dôsledne dodržiava princíp okamžitej aplikability procesno-právnych noriem, ktorý znamená, že nová procesná úprava sa použije na všetky konania, a to i na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona. Preto odvolací súd postupoval podľa § 491 a § 492 SSP.

Vzhľadom na uvedené dôvody, odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP a § 492 ods. 2 SSP.

Senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.